

JP „ZAVOD ZA UDŽBENIKE“, BEOGRAD

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2017. GODINU**

**JP „Zavod za udžbenike“
11000 Beograd
Obilićev venac 5**

**Pravna forma: Javno preduzeće
PIB: SR 104715502
Šifra delatnosti: 22110
M.B. 20216255
Delatnost preduzeća: Izdavačka delatnost
Poslovna banka: 160-14094-86 Banka intesa
Poslovna banka: 205-1031-02 Komercijalna banka**

1. OSNOVNI PODACI O PREDUZEĆU

Javno preduzeće Zavod za udžbenike, Beograd, formiran je na osnovu Zakona o udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima, kojeg je proglasila Narodna skupština Republike Srbije dana 14. aprila 1993. godine. Zavod za udžbenike je upisan u Agenciju za privredne subjekte Republike Srbije BD 181642/2006. od 13.11.2006.

Delatnost Zavoda za udžbenike je pripremanje i izdavanje udžbenika i drugih nastavnih sredstava i publikacija za osnovnu i srednju školu u Republici Srbiji, kao i publikacija kojima se obezbeđuje neophodne informacije od značaja za ostvarivanje nastavnih planova i programa i drugih pitanja iz područja obrazovanja i vaspitanja.

Zavod za udžbenike može obavljati i druge delatnosti u skladu sa zakonom i statutom, pod uslovom da se time ne ometa obavljanje osnovne delatnosti.

Zavod za udžbenike je saglasno kriterijumima iz Zakona o računovodstvu i reviziji razvrstano u VELIKA pravna lica.

Sredstva Zavoda za udžbenike su u državnoj svojini.

Sedište Zavoda za udžbenike je u Beogradu, ul. Obilićev venac br.5

Zavod za udžbenike je u 2017. godini zapošljavao (prosečan broj zaposlenih po osnovu stanja krajem meseca) 254 radnika (2016. godina 258 radnika).

Na osnovu člana 21/22. Statuta JP Zavod za udžbenike i čl. 2,8,16,18. Zakona o računovodstvu i Zakona o reviziji, Nadzorni odbor JP „Zavod za udžbenike“, Beograd, usvojio je najnoviji Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama koji se primenjivao prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2015 godinu i za naredne godine.

Priznavanje i vrednovanje sredstava i izvora sredstava, prihoda, rashoda i rezultata vrši se u skladu sa Medjunarodnim računovodstvenim standardima, računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji kao i na osnovu usvojenih računovodstvenih politika JP „Zavod za udžbenike“, Beograd.

2. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu o računovodstvu (Službeni glasnik Republike Srbije, br. 62/13 od 24.jula 2013. godine), koji propisuje Međunarodne računovodstvene standarde, odnosno Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MRS/MSFI") kao osnovu za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja.

Rukovodstvo Zavoda procenjuje uticaj promena u MRS, novih MSFI i tumačenja standarda na finansijske izveštaje.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška i načelom stalnosti pravnog lica.

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (Službeni glasnik Republike Srbije, br. 5/07), koji u pojedinim delovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 „Prikazivanje finansijskih izveštaja“. Sadržinu godišnjeg računa, prema propisima o računovodstvu Republike Srbije čine bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu, izveštaj o tokovima gotovine, statistički aneks i napomene uz finansijske izveštaje.

Iznosi u finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Zavoda. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Zavod je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomenama uz finansijske izveštaje, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

Finansijski izveštaji se odnose na period od 01.01.2017. godine do 31.12.2017. godine.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu sa MRS/MSFI i računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji zahteva od rukovodstva Zavoda korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekte na iznose iskazane u finansijskim izveštajima i napomenama uz finansijske izveštaje.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan bilansa stanja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena, pri čemu se procene razmatraju periodično.

Najznačajnije procene odnose se na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava, utvrđivanje rezervisanja za sudske sporove i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun naknada zaposlenima po osnovu otpremnina, i iste su obelodanjene u napomenama uz finansijske izveštaje.

3.2. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekata po osnovu kursne razlike

Stavke uključene u finansijske izveštaje Zavoda odmeravaju se korišćenjem valute primarnog ekonomskog okruženja u kome Zavod posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazuju se u hiljadama dinara (RSD), koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Zavoda.

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan bilansa stanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost primenom zvaničnog srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije važećim na taj dan.

Poslovne promene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom zvaničnih deviznih kurseva Narodne banke Srbije važećim na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine evidentiraju se u bilansu uspeha, kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

Pozitivni i negativni efekti ugovorenih deviznih klauzula u vezi potraživanja i obaveza, nastali primenom ugovorenog kursa, takođe se iskazuju kao deo finansijskih prihoda, odnosno finansijskih rashoda.

3.3. Upporedni podaci

Upporedne podatke čine finansijski izveštaji Zavoda za 2016. godinu, koji su bili predmet revizije.

3.4. Poslovni prihodi

Prihodi od prodaje su iskazani u iznosu fakturisane realizacije, tj. izvršene prodaje do kraja obračunskog perioda, pod uslovom da je sa tim danom nastao dužničko - poverilački odnos i da je ispostavljena faktura. Prihod se meri po poštenoj vrednosti primljene nadoknade ili potraživanja, uzimajući u obzir iznos svih trgovačkih popusta i količinskih rabata koje Zavod odobri. Razlika između poštene vrednosti i nominalnog iznosa naknade priznaje se kao prihod od kamate.

Prihod od prodaje se priznaje kada su zadovoljeni svi uslovi:

/a/ Zavod je preneo na kupca sve značajne rizike i koristi od vlasništva;

/b/ rukovodstvo Zavoda ne zadržava niti upliv na upravljanje u meri koja se obično povezuje sa vlasništvom, niti kontrolu nad prodatim proizvodima i robom;

/c/ kada je moguće da se iznos prihoda pouzdano izmeri;

/d/ kada je verovatno da će poslovna promena da bude praćena prilivom ekonomske koristi u Zavodu i

/e/ kad se troškovi koji su nastali ili će nastati u vezi sa poslovnom promenom mogu pouzdano da se izmere.

Prihodi od usluga iskazani su srazmerno stepenu završenosti usluge na dan bilansiranja.

3.5. Poslovni rashodi

Ukupne poslovne rashode čine: nabavna vrednost prodate robe; troškovi materijala; troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi; troškovi amortizacije i rezervisanja; troškovi proizvodnih usluga; i nematerijalni troškovi.

Osnovni elementi i načela priznavanja rashoda su:

/a/ rashodi se priznaju, odnosno evidentiraju i iskazuju kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri;

/b/ rashodi se priznaju na osnovu neposredne povezanosti rashoda sa prihodima (načelo uzročnosti);

/c/ kada se očekuje da će ekonomske koristi priticati tokom nekoliko obračunskih perioda, a povezanost sa prihodom može da se ustanovi u širem smislu ili posredno, rashodi se priznaju putem postupka systemske i razumne alokacije;

/d/ rashodi se priznaju kada izdatak ne donosi nikakve ekonomske koristi ili kada i do iznosa do kojeg buduće ekonomske koristi ne ispunjavaju uslove ili su prestale da ispunjavaju uslove za priznavanje u bilansu stanja kao sredstvo;

/e/ rashodi se priznaju i u onim slučajevima kada nastane obaveza bez istovremenog priznavanja sredstva.

Nabavna vrednost prodate robe na veliko utvrđuje se u visini prodajne vrednosti robe na veliko, umanjene za iznos utvrđene razlike u ceni i ukalkulisanog PDV sadržanih u vrednosti prodate robe na veliko.

Nabavna vrednost prodate robe na malo utvrđuje se u visini prihoda od prodate robe, umanjene za iznos utvrđene razlike u ceni, kao i za iznos ukalkulisanog PDV, sadržanih u vrednosti prodate robe na malo.

3.6. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju: prihode i rashode od kamata (nezavisno od toga da li su dospeli i da li se plaćaju ili pripisuju iznosu potraživanja ili obaveze na dan bilansiranja); prihode i rashode od kursnih razlika; prihode i rashode iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima; i ostale finansijske prihode i rashode.

3.7. Dobici i gubici

Dobici predstavljaju povećanje ekonomske koristi, a obuhvataju prihode koji se javljaju u slučaju prodaje stalne imovine po vrednosti većoj od njihove knjigovodstvene vrednosti, zatim nerealizovane dobitke po osnovu prodaje tržišnih hartija od vrednosti (u slučaju kada se vrednovanje hartija od vrednosti vrši po njihovim tržišnim vrednostima), kao i dobitke koji nastaju pri povećanju knjigovodstvene vrednosti stalne imovine usled prestanka delovanja uslova za smanjenje njihove vrednosti.

Gubici nastaju po osnovu prodaje imovine po cenama nižim od njene knjigovodstvene vrednosti, zatim po osnovu rashodovanja neotpisanih osnovnih sredstava, po osnovu šteta koje se mogu u celini ili delimično nadoknaditi od osiguravajućih društava, po osnovu primene principa impariteta (umanjenje vrednosti imovine).

3.8. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalno ulaganje je odredivo nemonetarno sredstvo bez fizičkog sadržaja:

- koje služi za proizvodnju ili isporuku robe ili usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili se koristi u administrativne svrhe;
- koje društvo kontroliše kao rezultat prošlih događaja; i
- od kojeg se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi.

Nematerijalna ulaganja čine: ulaganja u razvoj; koncesije, patentni, licence i slična prava; ostala nematerijalna ulaganja; nematerijalna ulaganja u pripremi i avansi za nematerijalna ulaganja.

Nabavka nematerijalnih ulaganja u toku godine evidentira se po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja nematerijalnih ulaganja proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje.

Na dan svakog bilansa stanja Zavod procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Zavod procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjeno, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nematerijalnih ulaganja, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nematerijalnih ulaganja, a knjigovodstvena vrednost ove imovine se povećava do nadoknadive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznata nematerijalna ulaganja, pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva.

Zavod priznaje u knjigovodstvenu vrednost nematerijalnog ulaganja, troškove zamene nekih delova tih stavki, u momentu kada ti troškovi nastanu i kada su zadovoljeni kriterijumi priznavanja iz MRS 38 – „Nematerijalna imovina“, (paragraf 21).

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Nematerijalna ulaganja prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalna sredstva:

- koja Zavod drži za upotrebu u proizvodnji ili isporuku robe ili pružanje usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili u administrativne svrhe;
- za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda; i
- čija je pojedinačna nabavna cena u vreme nabavke veća od prosečne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme u toku godine evidentiraju se po nabavnoj vrednosti.

Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost nabavljenih sredstava uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja navedenih sredstava proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje..

Nakon što se priznaju kao sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema, iskazuju se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja umanjenoj za ukupan iznos obračunate amortizacije i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Na dan svakog bilansa stanja Zavod procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Zavod procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjeno, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, a knjigovodstvena vrednost se povećava do nadoknadive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznate nekretnine, postrojenja i opremu pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva.

Zavod priznaje u knjigovodstvenu vrednost neke nekretnine, postrojenja i opreme, troškove zamene nekih delova tih stavki, u momentu kada ti troškovi nastanu i kada su zadovoljeni kriterijumi priznavanja iz MRS 16 – „Nekretnine, postrojenja i oprema“, (paragraf 7).

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Nekretnine, postrojenja i oprema prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

3.10. Amortizacija

Obračun amortizacije vrši se od početka narednog meseca u odnosu na mesec kada je sredstvo stavljeno u upotrebu.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom primenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava.

Osnovica za obračun amortizacije sredstva je nabavna vrednost umanjena za preostalu (rezidualnu) vrednost i iznos obezvređenja.

Preostala vrednost je neto iznos koji društvo očekuje da će dobiti za sredstvo na kraju njegovog korisnog veka trajanja, po odbitku očekivanih troškova otuđenja.

Korisni vek trajanja, odnosno amortizacione stope, preispituju se periodično i ako su očekivanja zasnovana na novim procenama značajno različita od prethodnih, obračun troškova amortizacije za tekući i budući period se koriguju.

Metod obračuna amortizacije koji se primenjuje preispituje se periodično i ukoliko je došlo do značajne promene u očekivanom obrascu trošenja ekonomskih koristi od tih sredstava, metod se menja tako da odražava taj izmenjeni način. Kada je takva promena metoda obračuna amortizacije neophodna, onda se ona računovodstveno obuhvata kao promena računovodstvene procene, a obračunati troškovi amortizacije za tekući i budući period se koriguju.

Amortizacione stope, utvrđene na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe (bez utvrđivanja rezidualnog ostatka) su:

Stope amortizacije za glavne kategorije nekretnina i opreme, date su u sledećem pregledu:

	2017	2016
Građevinski objekti	1.3%	1.3%
Montažni građevinski objekti	5.0-16.5%	5.0-16.5%
Računari i pripadajuća oprema	20.0%	20.0%
Oprema	5.0-20.0%	5.0-20.0%
Vozila	12.5-15.5%	12.5-15.5%

Primenjene stope za amortizaciju nematerijalnih ulaganja su sledeće:

	2017	2016
Nematerijalna ulaganja	20.0%	20.0%

Obračun amortizacije za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe, što rezultira u odloženim porezima .

3.11. Zalihe

Zalihe robe i materijala se mere po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost čine svi troškovi nabavke za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje. Troškovi nabavke zaliha obuhvataju kupovnu cenu, uvozne dažbine i druge obaveze (osim onih koje Zavod može naknadno da povрати od poreskih vlasti), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci. Popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri utvrđivanju troškova nabavke. Kursne razlike nastale od dana preuzimanja zaliha do dana plaćanja obaveza u stranoj valuti i troškovi kamata nisu uključeni u trošak nabavke.

Izlaz zaliha materijala i robe se evidentira metodom prosečne ponderisane cene.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda se mere po ceni koštanja, odnosno po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Cenu koštanja čine svi troškovi konverzije i drugi nastali troškovi neophodni za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje, odnosno:

- troškovi direktnog rada;
- troškovi direktnog materijala i
- indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

U vrednost zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda ne ulaze, već predstavljaju rashod perioda:

- neuobičajeno veliko rasipanje materijala, radne snage ili drugi troškovi proizvodnje;
- troškovi skladištenja, osim ako ti troškovi nisu neophodni u procesu proizvodnje pre naredne faze proizvodnje;
- režijski troškovi administracije koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnje mesto i u sadašnje stanje; i
- troškovi prodaje.

Neto prodajna vrednost predstavlja procenjenu prodajnu vrednost, umanjenu za procenjene troškove prodaje i procenjene troškove dovršenja (kod nedovršene proizvodnje). Ukoliko je neto prodajna vrednost zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda niža od njihove cene koštanja, vrši se delimičan otpis do neto prodajne vrednosti.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrednosti zaliha u slučajevima kada se oceni da je potrebno svesti vrednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju.

Zalihe usluga čine direktni troškovi i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi rada osoblja koje direktno učestvuje u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih eksperata i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluge, amortizacija i održavanje opreme koja se koristi prilikom pružanja usluge i sl.

Zalihe robe u maloprodaji iskazuju se po prodajnoj ceni u toku godine. Na kraju obračunskog perioda vrši se svođenje vrednosti zaliha na nabavnu vrednost putem alokacije realizovane razlike u ceni i poreza na dodatu vrednost, obračunatih na prosečnoj osnovi, na vrednost zaliha u stanju na kraju godine i nabavnu vrednost prodate robe.

Na zalihama gotovih proizvoda postoje izdanja od 2000. godine, čija prodaja ide usporeno. U 2012. godini postoji tendencija njihovog značajnog opadanja nastalog usled otpisa, rashoda i ubrzane prodaje.

Gotovi proizvodi imaju usporen obrt i treba utvrditi o kojim se zalihama radi i usled čega ne mogu biti prodate, kao i utvrditi starosnu analizu knjiga i udžbenika i ako treba izvršiti njihov otpis.

3.12. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca – zavisnih i drugih povezanih pravnih lica i ostalih kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana činidbe, odnosno od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izveštajnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem srednjem kursu NBS, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda.

Kratkoročni finansijski plasmani koji se ne drže radi trgovanja mere se po amortizovanoj vrednosti, ne uzimajući u obzir nameru Zavoda da ih drže do dospeća.

Ukoliko postoji verovatnoća da Zavod neće biti u stanju da naplati sve dospele iznose (glavnicu i kamatu) prema ugovornim uslovima za date kredite, potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospeća koja su iskazana po amortizovanoj vrednosti, nastao je gubitak zbog obezvređivanja ili nenaplaćenih potraživanja.

Otpis kratkoročnih potraživanja i plasmana kod kojih postoji verovatnoća nenaplativosti vrši se indirektnim otpisivanjem, dok se u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana, otpis, u celini ili delimično, vrši direktnim otpisivanjem.

Verovatnoća nemogućnosti naplate utvrđuje se u svakom konkretnom slučaju na osnovu dokumentovanih razloga (stečaj, odnosno likvidacija dužnika, prezaduženost, otuđenje imovine, prinudno poravnanje, vanparnično poravnanje, zastarelost, sudsko rešenje, akt upravnog organa, kao i u drugim slučajevima za koja Zavod poseduje verodostojnu dokumentaciju o nenaplativosti.)

3.13. Gotovinski instrumenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju sredstva na računima kod banaka, gotovinu u blagajni, kao i visoko likvidna sredstva sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće a koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

3.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Zavod ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Zavoda u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima, ali se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Preduzeće ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima već ih obelodanjuje u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.15. Naknade zaposlenima

Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Zavod je obavezan da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Zavod ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

U skladu sa Zakonom o radu („Službeni glasnik RS“ broj 61/05) i Pojedinačnim kolektivnim ugovorom o radu, Zavod je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 mesečne bruto zarade koju je zaposleni ostvario u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, koje pri tom ne mogu biti manje od 3 mesečne prosečne bruto zarade isplaćene u Zavodu u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Zavod otpremnine izmiruje na teret tekućih rashoda. Standard MRS 19 nije primenjen iz sledećih razloga: troškovi dobijanja informacija o iznosu rezervisanja za otpremnine zaposlenim prilikom odlaska u penziju prevazilaze koristi od tih informacija, a trošak dobijanja te informacije iznosio bi više od troška odgovarajućeg rezervisanja. Rukovodstvo Zavoda smatra da su troškovi otpremnina ravnomerno raspoređeni po godinama, i da nema materijalno značajnih razlika od iznosa troškova koji bi bio dobijen obračunom.

Jubilarne nagrade se isplacuju radnicima za 10, 20, 30 i 35 godina provedenih neprekidno na radu u Zavodu.

Učešće u dobiti zaposlenih

Zaposleni ima pravo na učešće u dobiti ostvarenoj po godišnjem računu. Učešće u raspodeli dobiti zaposleni ostvaruje srazmerno učešću njegove zarade u godišnjem fondu zarade preduzeća. Učešće u dobiti u poslovnoj godini utvrđuje se odlukom nadležnog organa i Statutom zavoda uz saglasnost osnivača.

3.16. Porez na dobitak

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije. Porez na dobitak obračunat je po stopi od 15% na poresku osnovicu koja je prikazana u poreskom bilansu, nakon umanjenja za iskorišćene poreske kredite. Oporeziva osnovica uključuje dobitak iskazan u bilansu uspeha, koji je korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakon o porezu na dobit preduzeća obvezniku koji izvrši ulaganja u osnovna sredstva priznaje pravo na poreski kredit u visini od 20% izvršenog ulaganja, s tim što poreski kredit ne može biti veći od 50% obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina. Gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 10 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava za sve privremene razlike između poreske osnove imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Trenutno važeće poreske stope na dan bilansa su korišćene za obračun iznosa odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do nivoa do kojeg je verovatno da će postojati budući oporezivi dobiti na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda.

3.17. Državna davanja

Državna davanja predstavljaju pomoć države u obliku prenosa resursa Društvu po osnovu ispunjenih izvesnih uslova u prošlosti ili budućnosti koji se odnose na poslovne aktivnosti Društva, a javljaju se u vidu: subvencija, premija, regresa, dotacija i sl. Ona isključuju one oblike državne pomoći koji se ne mogu u razumnoj meri vrednosno iskazati kao i transakcije sa državom koje se ne mogu razlikovati od uobičajenih poslovnih transakcija Društva. Državna davanja se priznaju kada postoji opravdano uverenje da će se Društvo pridržavati uslova povezanih sa davanjima i da će davanje biti primljeno.

Državno davanje se priznaje kao prihod tokom perioda neophodnih za sučeljavanje, na sistematskoj osnovi, sa povezanim troškovima koje treba pokriti iz tog prihoda. Za davanja povezana sa sredstvima koja se amortizuju, priznavanje prihoda se vrši u srazmeri sa troškovima amortizacije tih sredstava.

Državno davanje koje se prima kao nadoknada za nastale rashode ili gubitke ili u svrhu pružanja direktne finansijske podrške Društvu sa kojom nisu povezani budući troškovi se priznaje kao prihod perioda u kojem se prima.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik (koji obuhvata rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena) i
- rizik likvidnosti.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društvu u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

4.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da će jedna strana u finansijskom instrumentu, neispunjenjem svoje obaveze, prouzrokovati finansijski gubitak druge strane.

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza.

4.2. Tržišni rizik

Rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih cena. Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- rizika kamatne stope i
- drugih rizika od promene cene.

4.2.1. Rizik od promene kursa stranih valuta

Valutni rizik je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznog kursa.

Valutni rizik (ili rizik od kursnih promena) se javlja kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja nije funkcionalna valuta u kojoj su oni odmereni.

4.2.2. Rizik od promene kamatnih stopa

Rizik od promene kamatnih stopa je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa.

Rizik od kamatne stope se javlja kod kamatonosnih finansijskih instrumenata priznatih u bilansu stanja (na primer, krediti i potraživanja i emitovani dužnički instrumenti) i kod nekih finansijskih instrumenata koji nisu priznati u bilansu stanja (na primer, nekim obavezama po kreditima).

4.2.3. Rizik od promene cena

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju od rizika kamatne stope ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu

Rizik od promene cena se javlja kod finansijskih instrumenata zbog promena, na primer, cena robe ili cena kapitala.

4.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća u izmirenju obaveza povezanih sa finansijskim obavezama.

5. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NAKNADNO UTVRĐENE GREŠKE

Računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanje finansijskih izveštaja za 2016. godinu u skladu su sa onima koje su primenjene u prethodnoj godini.

Materijalno značajnom greškom smatra se iznos koji je veći od 1,5% ostvarenog poslovnog prihoda u prethodnoj godini. Ukoliko je iznos greške niži, korekcija se sprovodi kroz bilans uspeha tekuće godine.

Materijalno značajni efekti promene računovodstvenih politika i naknadno utvrđenih grešaka se koriguju retroaktivno uz prilagođavanje uporednih podataka u finansijskim izveštajima, osim ako je to praktično neizvodljivo (tada se promena računovodstvene politike primenjuje prospektivno). Svaka korekcija koja iz toga proizilazi iskazuje se kao korekcija iznosa neraspoređenog dobitka na početku perioda.

Prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2017 godinu, nisu identifikovane materijalno značajne greške, niti je bilo promena u računovodstvenim politikama, koje bi zahtevale korekcije rezultata ranijih godina.

6. BILANS USPEHA

6.1 PRIHODI OD PRODAJE ROBE

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Domaće tržište		
Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	333.238	357.641
Prihodi od prodaje robe	11.944	18.049
Svega	345.182	375.690
Inostrano tržište		
Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	3.927	3.763
Prihodi od prodaje robe	-	-
Svega	3.927	3.763
Ukupno	349.109	379.453

6.2 PRIHODI OD PREMIJA, SUBVENCija, DOTACIJA, DONACIJA I SL.

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	37.849	33.329
Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	-	-
Ukupno	37.849	33.329

Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina u iznosu od RSD 37.849 hiljada za 2017. godinu (RSD 33.329 hiljada za 2016 godinu), odnose se na prihode po osnovu ukidanja odloženih prihoda i donacija, koji su formirani na bazi zaključka Vlade Republike Srbije, kojim je odobrena prenamena sredstva u iznosu od RSD 208.185 hiljada (koje su bile iskazane u okviru ostalih kratkoročnih finansijskih obaveza), i to na izradu pilot projekta „Otvoreni pristup elektronskim nastavnim sadržajima“ za učenike i nastavnike osnovnih i srednjih škola i učenike sa smetanjama u razvoju, u iznosu od RSD 37.849 hiljada.

6.3 DRUGI POSLOVNI PRIHODI

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od zakupnina	2.190	893
Ostali poslovni prihodi	893	204
Ukupno	3.083	1.097

6.4 NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Nabavna vrednost prodate robe	2.115	5.876
Ukupno	2.115	5.876

6.5. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe za sopstvene potrebe	567	2.779
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	6.705	4.805
Ukupno	7.272	7.583

6.6. POVEĆANJE/(SMANJENJE) VREDNOSTI ZALIHA UČINAKA

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Nedovršena proizvodnja na dan 31. decembra	12.426	19.235
Gotovi proizvodi na dan 31. decembra	511.316	619.257
Minus:		
Nedovršena proizvodnja na dan 01. januara	19.235	29.222
Gotovi proizvodi na dan 01. januara	619.257	602.701
Ukupno	(114.751)	6.569

6.7. TROŠKOVI MATERIJALA

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi materijala za izradu	2.314	1.394
Troškovi ostalog materijala	4.199	5.419
Troškovi goriva i energije	19.603	19.217
Ukupno	26.116	26.030

6.8. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	244.527	244.569
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	43.770	43.780
Troškovi naknada po ugovoru o delu	2.889	3.632
Troškovi naknada po autorskim honorarima	39.020	38.544
Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	3.821	13.460
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	135	135
Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	4.137	4.310
Ostali lični rashodi i naknade	15.809	18.200
Ukupno	354.108	366.630

6.9. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Troškovi amortizacije i rezervisanja u iznosu od RSD 31.406 hiljada za 2017. godinu (u 2016. godini RSD 37.078 hiljada) odnose se na: amortizaciju nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i troškove rezervisanja prema sledećem pregledu:

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Amortizacija	31.406	36.241
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	-	-
Ostala dugoročna rezervisanja	-	837
Ukupno	31.406	37.078

Pod 01.01.2015 godine, u skladu sa preporukama revizora iz Državne revizorske institucije, izvršeno je preispitivanje korisnog veka upotrebe za sve stavke nematerijalne imovine, opreme i ostalih osnovnih sredstva, obzirom da je veliki deo stavki imao neto sadašnju vrednost nula, a i dalje je korišćen u poslovanju firme. Efekat je rezultirao u korekciji ispravki vrednosti osnovnih sredstva, s jedne strane, kao i u većim troškovima amortizacije, s druge strane, obzirom da se amortizacija sada ponovo obračunava na svaku pojedinačnu stavku u okviru osnovnih sredstava.

6.10. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>		
Troškovi usluga na izradi učinaka	68.609	86.808
Troškovi transportnih usluga	12.494	13.014
Troškovi usluga održavanja	10.766	10.001
Troškovi zakupnina	3.872	3.853
Troškovi sajmovi	3.760	4.476
Troškovi reklame i propagande	9.795	11.514
Troškovi ostalih usluga	19.973	18.343
Svega	129.269	148.009

6.11. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Troskovi neproizvodnih usluga	4.980	4.588
Troskovi reprezentacije	861	968
Troskovi premija osiguranja	6.626	8.784
Troskovi platnog prometa	1.958	2.019
Troskovi članarina	188	1.200
Troskovi poreza	6.843	7.045
Troskovi doprinosa	-	-
Ostali nematerijalni troskovi	27.131	28.092
Svega	48.587	52.695

6.12. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Finansijski prihodi</i>		
Prihodi po osnovu dividende	-	8
Prihodi od kamata	30.261	33.907
Pozitivne kursne razlike	6	5.941
Svega	30.267	39.856
<i>Finansijski rashodi</i>		
Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	160	175

Rashodi kamata	28	79
Negativne kursne razlike	14.998	6
Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule	-	-
Svega	15.186	260

6.13. OSTALI PRIHODI I RASHODI

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	-	-
Viškovi	11	164
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita	776	860
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja	842	8.227
Ostali nepomenuti prihodi	6.981	4.186
Prihodi od uskladjivanja vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme – procena fer vrednosti investicionih nekretnina	-	45
Prihodi od uskladjivanja vrednosti dugorocnih finansijskih plasmana – stambeni krediti	4.968	12.849
Prihodi od uskladjivanja vrednosti zaliha.	2.259	366
Prihodi od uskladjivanja potraživanja	2.498	-
Svega	18.335	26.696
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	61	-
Manjkovi i otpis zaliha	608	3.067
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	-	-
Ostali nepomenuti rashodi	2.356	2.279
Obezvredenje nekretnina, postrojenja i opreme	121	
Obezvredenje dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti	10	-
Obezvredjenje zaliha robe	10.092	
Obezvredjenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	942	3.240
Svega	14.190	8.586

Prihodi od uskladjivanja vrednosti dugorocnih finansijskih plasmana – stambeni krediti u iznosu od RSD 4.968 hiljada za 2017 godinu (RSD 12.849 hiljada za 2016 godinu) se odnose na uskladjivanje fer vrednosti stambenih kredita po obračunu fer vrednosti ovih dugoročnih plasmana sa stanjem na dan 31.12.2017 godine.

Prihodi od uskladjivanja vrednosti zaliha u iznosu od RSD 2.259 hljada za 2017 godinu (RSD 366 hiljada za 2016 godinu) se odnose na prihode od ukidanja ispravke vrednosti zaliha materijala, obzirom da je deo zaliha materijala iz ranijih godina utrošen, za koje je u ranijim godinama formirana ispravka vrednosti.

Rashodi po osnovu obezvređenja zaliha robe u iznosu od RSD 10.092 hiljada za 2017 godinu se odnose na obezvređenje zaliha robe u veleprodaji i maloprodaji bez ikakvog kretanja u toku 2017 godine u procentu od 100%, kao i sa kretanjem (izlazom) do 20% u procentu od 50% obezvređenja.

6.14. NETO DOBITAK/(GUBITAK) POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI/RASHODI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Prihodi od efekata promene računovodstvenih politika		
Prihodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne		5
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Rashodi po osnovu efekata promene računovodstvene politike		
Rashodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne	(225)	(543)
Ukupno	(225)	(538)

6.15. POREZ NA DOBITAK

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Finansijski rezultat u bilansu uspeha (dobitak/gubitak pre oporezivanja)	(290.038)	(151.118)
Neto kapitalni dobiti (gubici)		
Usklađivanje i korekcije rashoda u poreskom bilansu	11.179	(4.222)
Usklađivanje i korekcija prihoda u poreskom bilansu		
Oporeziva dobit/gubitak	(278.859)	(155.340)
Umanjenje za iznos gubitka iz ranijih godina		
Kapitalni dobitak		
Umanjenje za iznos kapitalnih gubitaka ranijih godina		
Poreska osnovica		
Umanjenje za iznos gubitaka iz poreskog bilansa ranijih godina		
Umanjenje za prihode od dividendi i udela u dobiti od rezidentnih obveznika		
Umanjena poreska osnovica (Obrazac PB)	-	-
Obračunati porez (15%)		
Umanjenje obračunatog poreza po osnovu poreskih podsticaja i oslobođanja		
POREZ NA DOBITAK (Obrazac PDP)		
Odloženi poreski rashod perioda		
Odloženi poreski prihod perioda		

Obračun poreza na dobitak vrši se po stopi od 15% u skladu sa poreskim propisima. Obračunati porez se umanjuje za poreska oslobođenja po osnovu poreskih podsticaja (za zapošljavanje novih radnika, ulaganja u osnovna sredstva...).

7. BILANS STANJA

7.1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Softveri i slična prava	Ostala nematerijalna ulaganja	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>			
Stanje na početku godine	31.202	409	31.611
Nove nabavke	740		740
Otuđivanje i rashodovanje			
Stanje na kraju godine	31.942	409	32.351
<i>Ispravka vrednosti</i>			
Stanje na početku godine	25.565	400	25.966
Amortizacija za 2017. godinu	1.967	8	1.975
Otuđivanje i rashodovanje			
Stanje na kraju godine	27.532	409	27.941
	4.410	-	4.410
Neotpisana vrednost 31.12.17. godine			
Neotpisana vrednost 31.12.16. godine	5.636	9	5.645

7.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA, BIOLOŠKA SREDSTVA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Investicione nekretnine	Ostala osnovna sredstva	U pripremi	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>							
Stanje na početku godine	105.525	829.445	216.191	2.988	16.571		1.170.720
Korekcija početnog stanja	-	-	-	-	-	-	-
Korigovano početno stanje	105.525	829.445	216.191	2.988	16.571		1.170.720
Nove nabavke			311		5.337		5.648
Aktiviranje							
Otuđivanje i rashodovanje			(1.251)				(1.251)
Revalorizacija – procena fer vrednosti				(121)			(121)
Ostala povećanja / smanjenja							
Stanje na kraju godine	105.525	829.445	215.251	2.867	21.908		1.174.996
<i>Ispravka vrednosti</i>							
Stanje na poč. godine		385.908	176.953	-	12.631		575.492
Korekcija početnog stanja	-	-	-	-	-	-	-
Korigovano početno stanje		385.908	176.953	-	12.631		575.492
Amortizacija za 2017		12.594	14.592		2.245		29.431

godinu						
Otuđivanje i rashodovanje			(1.190)			(1.190)
Ostala povećanja / smanjenja						
Stanje na kraju godine		398.502	190.355	-	14.876	603.733
Neotpisana vrednost 31.12.2017.	105.525	430.943	24.896	2.867	7.032	571.263
Neotpisana vrednost 31.12.2016.	105.525	443.537	39.237	2.988	3.940	595.228

7.3. UČEŠĆA U KAPITALU

Učešća u kapitalu predstavljaju dugoročna finansijska ulaganja u akcije i udele društava, banaka i osiguravajućih društava.

		2017.	2016.
		RSD hiljada	RSD hiljada
Učešća u kapitalu-BETRA TRANS-Zemun		380	380
UKUPNO		380	380

7.4. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Ostali dugoročni finansijski plasmani odnose se na:

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Ostale dugoročne plasmane	101.084	112.131
Svega	101.084	112.131
Minus: Ispravka vrednosti	(25.293)	(30.250)
Ukupno	75.791	81.881

Ostali dugoročni plasmani se odnose na stambeni zajam dat radnicima Zavoda za udžbenike za rešavanje stambenih potreba. Odluku o dodeli zajma za stambene potrebe donosi Upravni odbor Zavoda. Zajam se odobravao na rok od 40. godina, a sporazumno sa radnikom ovaj rok može biti kraći.

U skladu sa odredbama međunarodnih računovodstvenih standarda MRS 39, prvi put je izvršeno knjiženje obezvređenja datih stambenih kredita zaposlenih, na osnovu procene fer vrednosti stambenih kredita na dan 31.12.2014. Knjiženje obezvređenja stambenih kredita je izvršeno u toj godini delom na teret tekuće godine, a većim delom na teret nerasporedjene dobiti ranijih godina, u skladu sa obračunom ovlašćenog procenitelja. Prva primene MRS 39 i obezvređenje stambenih kredita odobrenih zaposlenima je odobrena od strane Nadzornog odbora Društva.

U 2017 i u prethodne dve godine je izvršen ponovni obračun fer vrednosti stambenih kredita, i u skladu sa obračunom je izvršeno svođenje vrednosti stambenih kredita na njihovu fer vrednost, efekat umanjenja obezvređenja je evidentiran u okviru ostalih prihoda po osnovu usklađivanja dugoročnih finansijskih plasmana.

7.5. ZALIHE

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Materijal	31.003	33.559
Nedovršena proizvodnja	12.426	19.235
Gotovi proizvodi	1.074.180	1.086.363
Roba	11.793	12.281
Dati avansi	2.681	761
Svega	1.132.083	1.152.199
Minus: Ispravka vrednosti zaliha materijala	(29.906)	(32.166)
Minus: Ispravka vrednosti zaliha gotovih proizvoda	(562.864)	(467.106)
Minus: Ispravka vrednosti robe	(10.092)	
Minus: Ispravka vrednosti datih avansa	-	(414)
Ukupno	529.221	652.513

U 2014 godini je po prvi put izvršeno, na osnovu procene starosne strukture zaliha papira, a po odluci Nadzornog odbora izvršeno je obezvređenje zaliha materijala na teret nerasporedjene dobiti u ukupnom iznosu od RSD 31.224 hiljada, s obzirom da je veliki deo zaliha materijala utrošen u % manjem od 10%. Korekcija je sprovedena na teret nerasporedjene dobiti iz ranijih godina, imajući u vidu činjenicu da su u pitanju zalihe iz ranijih godina, čije je obezvređenje trebalo biti i izvršeno u ranijim godinama. Po tom osnovu su zalihe iskazane u po fer vrednostima u skladu sa odredbama međunarodnog standarda MRS 2.

U 2017 godini je izvršen ponovni obračun i svodenje vrednosti zaliha papira na fer vrednost, ukidanjem ispravke vrednosti u iznosu od RSD 2.260 hiljada (ukidanje ispravke vrednosti materijala za 2016 godinu je iznosilo RSD 366 hiljada), obzirom da je značajan deo zaliha papira utrošen.

Uvidom u strukturu zaliha gotovih proizvoda, gledano sa aspekata njihove realizacije u periodu 2009-2013 godine, odnosno zaliha koje su u proteklih pet godina realizovane u manjem iznosu od 20%, doneta je odluka Nadzornog odbora Društva u skladu sa međunarodnim standardom MRS 2 da se izvrši njihovo obezvređivanje. **Na dan 31.12.2014. godine prvi put je izvršeno obezvređenje zaliha gotovih proizvoda u ukupnom iznosu od RSD 452.510 hiljada. U pitanju su zalihe proizvedene tokom i pre 2013. godine, a koje su prodate u % manjem od 20%. Korekcija je sprovedena na teret nerasporedjene dobiti iz ranijih godina, imajući u vidu činjenicu da su u pitanju zalihe iz ranijih godina, čije je obezvređenje trebalo biti i izvršeno u ranijim godinama.** Na taj način su zalihe gotovih proizvoda vrednovane po fer vrednostima, u skladu sa odredbama međunarodnog standarda MRS 2.

U 2017 godini je izvršen ponovni obračun i svodenje vrednosti zaliha gotovih proizvoda na fer vrednost, efekat povećanja ispravke vrednosti zaliha gotovih proizvoda iznosi RSD 64.581 hiljada (efekat uvećanja ispravke vrednosti zaliha za 2016 godinu je iznosi RSD 11.428 hiljada). Takođe, u 2017. godini je izvršeno svodenje vrednosti zaliha gotovih proizvoda na neto prodajnu cenu za one stavke zaliha kod kojih je neto prodajna cena niža u odnosu na cenu koštanja, što je takođe rezultiralo povećanje ispravke vrednosti zaliha gotovih proizvoda za RSD 31.177 hiljada.

Pod 31.12.2017 godine izvršeno je po prvi put obezvređenje zaliha robe, i to zaliha robe u veleprodaji u iznosu od RSD 8.250 hiljada i zaliha robe u maloprodaji u iznosu od RSD 1.842 hiljada. Efekat obezvređenja je evidentiran u okviru ostalih rashoda po osnovu obezvređenja zaliha, a kao kriterijum za obezvređenje je uzeto 100% vrednosti zaliha bez kretanja i 50% vrednosti zaliha koje su imale kretanje (izlaz) manji od 20%.

7.6. POTRAŽIVANJA

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci u zemlji	30.866	31.929
Kupci u inostranstvu	3.207	3.076
Minus: Ispravka vrednosti	(17.903)	(23.027)
<i>Sveha</i>	16.169	11.978
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova		
Minus: Ispravka vrednosti		
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu	4.736	5.302
Potraživanja od zaposlenih	1.683	4.072
Potraživanja za više plaćeni porez na dobit	-	-
Potraživanja po osnovu preplacenih ostalih poreza i doprinosa	1.271	2.075
Potraživanja za poodiljsko bolovanje i bolovanje	1.356	1.334
Minus: Ispravka vrednosti	(2.299)	(2.050)
Ukupno	6.747	10.734

Društvo je izvršilo usaglašavanje salda potraživanja od kupaca u zemlji sa stanjem na dan 31.12.2017. godine.

7.7. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Kratkoročni finansijski plasmani	1.849.556	1.977.556
Minus: Ispravka vrednosti:	(560.000)	(560.000)
Ukupno:	1.289.556	1.417.556

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju oročene depozite u bankama.

Rešenjem Privrednog suda br 11 ST19/2014, dana 03.02.2014 objavljeno je da je nad Univerzal bankom otvoren stečajni postupak. Zavod za udžbenike je u 27.02.2014 prijavio Privrednom sudu svoje potraživanje, u stečajnu masu po osnovu oročenih finansijskih depozita. Na osnovu odredbi MRS 39 izvršena je ispravka vrednosti preko računa ispravke u iznosu od 560.000.000.,00 dinara, što predstavlja iznos oročenih depozita kod Univerzal banke sa stanjem 31.12.2017 godine.

Za sada nemamo saznanja o eventualnom procentu naplativosti potraživanja iz stečajne mase.

7.8. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Hartija od vrednosti	-	-
Tekući računi	74.849	137.426
Blagajna	2.583	2.999
Ostalo	826	408
Devizni račun	98.011	99.524
Akreditiv	323	278
Ispravka potraživanja	(3.534)	(3.534)
Ukupno	173.057	237.100

Depozit po vidjenju u iznosu od 3.534.226,95 dinara kod Univerzal banke je takodje prijavljen u stečajnu masu. Izvršen je indirektan otpis potraživanja na ispravci vrednosti u celini.

7.9. POREZ NA DODATU VREDNOST I AVR

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Porez na dodatu vrednost		
Potraživanja za više plaćen porez na dodatu vrednost	5.624	3.341
Ukupno	5.624	3.341
Aktivna vremenska razgraničenja		
Unapred plaćeni troškovi	817	663
Razgraničeni porez na dod.vrednost	-	-
Ukupno	817	663

7.10. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Odložene poreske obaveze	(7.313)	(7.870)
Odložena poreska sredstva	7.313	7.870
Neto	-	-

Odložene poreske obaveze u iznosu od RSD 7.313 hiljada, obuhvataju iznose poreza na dobit koji se plaćaju u narednim periodima po osnovu oporezivih privremenih razlika.

Odložena poreska sredstva na koja imamo pravo na osnovu rezervisanja za naknade zaposlenih, kao i po osnovu neplaćenih javnih dažbina i po osnovu obezvrđenja zaliha robe, iznose ukupno RSD 7.851 hiljada, ali je u finansijskim izveštajima za 2017 godinu, izvršeno njihovo priznavanje samo do visine odloženih poreskih obaveza, u skladu sa preporukama revizora iz DRI-a i smernicama MRS.

7.11. OSNOVNI KAPITAL

Osnovni kapital obuhvata sledeće oblike kapitala:

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Državni kapital	2.155.315	2.155.315.
Ukupno	2.155.315	2.155.315.

Državni kapital predstavlja kapital javnog preduzeća koga je osnovala država.

7.12.. REZERVE

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Zakonske rezerve	110.013	110.013
Ukupno	110.013	110.013

Zakonske rezerve se formiraju iz dobitka.Odluku o raspodeli donosi Nadzorni odbor javnog preduzeća uz saglasnost Vlade Republike Srbije.

7.13. NERASPOREĐENI DOBITAK I GUBITAK

Neraspoređeni dobitak odnosi se na:

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Neraspoređeni dobitak ranijih godina</i>	753.452	755.985
Korekcija po osnovu ispravki maaterijalno značajnih grešaka iz ranijih godina – obezvređenje zaliha		
Korekcija po osnovu prve primene MRS 19		
Korekcija po osnovu prve primene MRS 39		
Korekcija po osnovu ostalih grešaka		
Korekcija po osnovu procene korisnog veka upotrebe osnovnih sredstava		
Korekcija po osnovu procene fer vrednosti investicione nekretnine		
Korekcija po osnovu ukidanja odloženih poreskih obaveza		
Korigovano početno stanje	753.452	755.985
Raspodela dobiti		(2.533)
Pokriće gubitka iz ranijih godina	(151.118)	-
Dobit za tekuću godinu		-
Ostalo		-
Ukupno	602.334	753.452

Neraspoređena dobit ranijih godina obuhvata kumuliranu neraspoređenu dobit ranijih godina.

U toku 2017. godine nije bilo materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika, pa ni korekcija neraspoređene dobiti ranijih godina.

Poslovanjem u 2016. godini ostvaren je gubitak u iznosu od RSD 151.118 hiljada, koji je u toku 2017 godine na bazi odluke nadzornog odbora pokriven na teret neraspoređene dobiti ranijih godina.

Tokom 2017 godine nije bilo raspodele neraspoređene dobiti ranijih godina u dividende.

Poslovanjem u 2017. godini ostvaren je gubitak u iznosu od RSD 290.038 hiljada (RSD 151.118 hiljada za 2016 godinu).

7.14. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja se odnose na:

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	42.191	49.899
Rezervisanja za troškove sudskih sporova	220	837
Ostala dugoročna rezervisanja	-	-
Ukupno	42.412	50.736

U 2017. godini izvršena su ukidanja dugoročnih rezervisanja za očekivane gubitke sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 617 hiljada, na bazi izveštaja i procene pravne službe o ishodu sudskih sporova.

U skladu sa odredbama međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 19 izvršeno je knjiženje ukalkulisanih troškova i rezervisanja po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i jubilarnih nagrada zaposlenih u ranijim godinama, a na osnovu procene izvršene sa stanjem na dan 31.12.2017 godine, efekti u 2017. godini su evidentirani u korist tekućih prihoda po osnovu ukidanja rezervisanja u iznosu od RSD 225 hiljada.

7.15. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Kratkoročne finansijske obaveze obuhvataju:

	2017.	2016.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	1.446	1.920
Svega	1.446	1.920.
Obaveze za primljene avanse	2.750	2.331
Svega	2.750	2.331
Obaveze iz poslovanja: dobavljači u zemlji i inostranstvu	12.419	12.122
Svega	12.419	12.122
Ostale kratkoročne obaveze	22.988	28.221
Obaveze po osnovu pdv	60	2.592
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	1.161	1.155
Pasivna vremenska razgraničenja	12.177	50.281
UKUPNO	53.001	98.622

Obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu u iznosu od RSD 12.419 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2017. godine (RSD 12.122 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2016. godine) su usaglašena u najvećoj meri sa poslovnim partnerima.

Ostale kratkoročne obaveze u iznosu od RSD 22.988 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2017 godine (RSD 28.221 sa stanjem na dan 31.12.2016 godine) se u najvećoj meri odnose na obaveze po osnovu zarada u iznosu od RSD 11.174 hiljada, obaveze prema fizičkim licima po osnovu nakanada po ugovorima u iznosu od RSD 6.152 hiljada, obaveze po osnovu komisije i konsignacione prodaje u iznosu od RSD 3.302 hiljada, kao i na druge ostale obaveze u iznosu od RSD 2.361 hiljada.

Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od RSD 12.177 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2017. godine (RSD 50.281 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2016 godine) se odnose na razgraničene odložene prihode po osnovu donacija u iznosu od RSD 7.898 hiljada, kao i nazgraničene zavisne troškove nabavke u iznosu od RSD 4.279 hiljada.

8. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

Protiv Društva se ne vode značajni sudski sporovi, plenidba imovine i sl., ne postoje nikakve potencijalne obaveze osim onih iskazanih u poslovnim knjigama sa stanjem na dan 31.12.2017 godine. Izvršene su rezervisanja u vezi negativnog ishoda sudskih sporova.

Društvo vodi nekoliko sudskih sporova protiv svojih kupaca radi naplate svojih potraživanja, pri čemu su za sva utužena potraživanja formirane ispravke vrednosti na teret troškova.

9. DOGAĐAJI NAKON BILANSA STANJA

Između datuma na koji su sastavljeni finansijski izveštaji i datuma usvajanja i odobravanja finansijskih izveštaja za 2017. godinu, nije bilo značajnih događaja koji bi zahtevali eventualne korekcije u finansijskim izveštajima ili dodatna obelodanjivanja u napomenama uz finansijske izveštaje.

10. STALNOST POSLOVANJA

Finansijski izveštaji Društva su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Poslovanjem u 2017. godini ostvaren je gubitak u iznosu od RSD 290.038 hiljada (RSD 151.118 hiljada za 2016 godinu). Ostvarene gubitke u poslovanju Društvo godinama unazad pokriva na teret ostvarene neraspoređene dobiti ranijih godina, koja sa stanjem na dan 31.12.2017 godine iznosi RSD 602.334 hiljada.

Na dan 31.12.2017 godine obrtna imovina iznosi RSD 2.021.191 hiljada (na dan 31.12.2016 godine RSD 2.333.886 hiljada), a kratkoročne obaveze RSD 53.001 hiljada (na dan 31.12.2016 godine RSD 98.622 hiljada), odnos obrtne imovine i kratkoročnih obaveza iznosi 38,13 u korist obrtne imovine (na dan 31.12.2016 godine odnos je bio 23,66 u korist obrtne imovine), i kao rezultat toga likvidnosna situacija Društva je izrazito povoljna. Društvo je ostvarilo negativan rezultat u poslovanju u 2017 godini u iznosu od RSD 290.038 hiljada, negativan rezultat se očekuje i u 2018 godini, ali se očekuju nove mere Vlade RS i Ministarstva prosvete i vraćanje udžbenika i nastavnih sredstva Društva u kataloge i ponovo na tržište, tako da se može očekivati trend poslovanja sa dobitkom u narednim poslovnim godinama, od 2019 godine.

11. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji kursevi NBS primenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine u funkcionalnu valutu su bili sledeći:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
USD	99,1155	117,1353
EUR	118,4727	123,4723

Beograd, 28.05.2018 godine

JP „ZAVODA ZA UDŽBENIKE“

Dragoljub Kojčić, direktor